

POSUDEK OPONENTA PRO ŘÍZENÍ JMENOVÁNÍ PROFESOREM V OBORU SPECIÁLNÍ PEDAGOGIKA

Univerzita Komenského v Bratislavě
Fakulta
Obor jmenovacího řízení

Pedagogická fakulta
Speciální pedagogika

Uchazeč
Pracoviště

doc. PaedDr. Miroslava Bartoňová, Ph.D.
Pedagogická fakulta
Masarykovy univerzity, Brno

Oponent
Pracoviště

prof. PhDr. Evžen Řehulka, CSc.
Pedagogická fakulta
Masarykovy univerzity, Brno

Při hodnocení odborné práce doc. PaedDr. Miroslavy Bartoňové, Ph.D. mám možnost vycházet nejen ze znalostí vědecké práce paní docentky, ale také z dlouholetého osobního kontaktu, neboť s doc. Bartoňovou působíme na stejné fakultě od jejího nástupu na Masarykovu univerzitu a spolupracujeme spolu odborně i pedagogicky. Vzhledem k těmto poznatkům se domnívám, že mohu podat charakteristiku vědecké práce doc. Bartoňové v jejím vývoji, současných výsledcích a perspektivách jejího dalšího růstu, jehož zákonitým momentem je inaugurační řízení.

Posouzení formální a obsahové stránky činnosti uchazečky

Odborný růst doc. Bartoňové má vnitřní logiku, která začíná absolvováním oboru speciální pedagogiky na Pedagogické fakultě Palackého univerzity v Olomouci a pokračuje získáváním zkušeností ve školní praxi. Při nástupu na akademickou dráhu získává první vědecké stupně za zpracování problematiky přípravných tříd a v roce 2006 úspěšně obhájí habilitační práci s názvem „Současné trendy v edukaci dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v České republice“.

Odborný záběr doc. Bartoňové je relativně široký, vyznačující se profesionalitou vysokoškolské učitelky, která musí reagovat na potřeby pracoviště, nové pedagogické trendy a požadavky výzkumu, ale přesto v její práci můžeme jasně pozorovat základní orientaci na edukaci dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, na děti a mládež s lehkým mentálním postižením a na žáky se specifickými poruchami učení. Pro praxi byly cenné a potřebné také některé výzkumné monografie jako např. analýza strategií ve vzdělávání žáků se sociálním znevýhodněním v počátečním vzdělávání u romského etnika či studie v rámci různých grantových projektů zaměřené např. na profesní orientaci, vyučovací metody a didaktiku znevýhodněných žáků. Za významné považujeme, že doc. Bartoňová se výzkumně zabývala i potřebami a kvalifikační přípravou učitelů v rámci speciálně-pedagogického vzdělávání. Miroslava Bartoňová svou odbornost a erudici efektivně zhodnocuje také jako školitelka, vedle obligátních bakalářských a magisterských prací, také při vedení doktorandů. V odborné práci doc. Bartoňové se odráží rovněž velmi dobrá znalost základní zahraniční pedagogiky v oblastech, které jsou předmětem jejího zájmu, která jsou podložena nejen studiem, ale také častými studijními cestami na zahraniční vysokoškolská pracoviště.

Vzhledem k rozsáhlé publikační činnosti uchazečky bychom se chtěli věnovat jen některým rozsáhlejšími monografiemi doc. Bartoňové, a to nejprve práci z roku 2005 s názvem *Současné trendy v edukaci dětí a žáků se speciálními potřebami v České republice*. Kniha, jejíž rozsah překračuje 400 stran, představuje komplexně založené pojednání o žácích se speciálními potřebami se zřetelem na minority v České republice, na evropské kontexty ve vzdělávání, uvádí popis současné legislativy, jež se vztahuje k dané problematice, s uvedením hlavních informací o psychickém vývoji dítěte v normě i v patopsychologických aspektech. V závěru práce jsou uvedeny výsledky mezinárodního projektu EQUAL, který se orientoval na přechod k povolání ze školních podmínek. Práce je cenná nejen popisem současného stavu, ale také svým zaměřením do budoucnosti našeho školství, které se bude muset vyrovnávat s úkoly, jež jsou v knize doc. Bartoňové popsány a jejichž řešení je naznačeno.

Z roku 2009 je další práce doc. Bartoňové, která svým názvem vystihuje obsah, a to *Strategie ve vzdělávání žáků se sociálním znevýhodněním se zřetelem na romské etnikum*. Autorka zde prezentuje výsledky výzkumů sociálně znevýhodněných žáků z odlišného etnického prostředí, které mohou být zajímavé pro všechny učitele. Dobře jsou v této publikaci zpracovány teoretické kapitoly týkající se romské rodiny a osobnosti romského žáka. Za důležité považujeme, že tyto informace nabízí vysokoškolská učitelka, která se přímo podílí na výchově budoucích pedagogů.

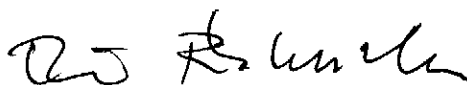
Odborné zaměření uchazečky odráželo vždy aktuální problematiku pedagogiky a pedagogické praxe a přispívalo k řešení současných pedagogických úkolů. Tento fakt dobře ilustruje monografie doc. Bartoňové z roku 2013 s názvem *Inkluzivní didaktika v základní škole se zřetelem na edukaci žáků s lehkým mentálním postižením*. Inkluzivní pedagogika je heslem vzdělávání 21. století, ale často se pohybuje jen v rovině deklarací. Miroslava Bartoňová si zde dala za úkol vybudovat inkluzivní didaktiku a její práce představuje v České republice základní doplněk k *Rámcovému vzdělávacímu programu pro základní vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami*. Zpracovat inkluzivní akcent do naší současné pedagogiky není jednoduché a i když nejde o jediný pokus v tomto směru u nás, je nutno ocenit zdařilou integraci dílčích poznatků pedagogiky, speciální pedagogiky, psychologie do přesvědčivého konceptu inkluzivní didaktiky. Z tohoto hlediska, podobně jako u většiny prací doc. Bartoňové, musíme vedle odborného speciálně-pedagogického přínosu vyzdvihnout i pozitivní dopad společenský.

Závěr

Doc. Miroslava Bartoňová svou pedagogickou činností, vědeckými výsledky a publikacemi patří k předním speciálním pedagogům České republiky a v oblastech své specializace je nepřehlédnutelnou autorkou. Úspěšně plní funkci vysokoškolské učitelky a její akademická činnost je dobře propojena se školskou praxí a jejími požadavky. Témata, kterým se uchazečka věnuje, patří mezi vysoce aktuální a diskutované problémy jak dnešní školy, tak současného vědeckého bádání a čestně obstojí i v mezinárodním kontextu. Pracovní výsledky, jichž doc. Bartoňová dosahuje, stojí na solidní teoretické a metodologické bázi, dají se dobře konkretizovat do pedagogické práce a mohou obohatit kvalifikaci učitelů a speciálních pedagogů.

Vzhledem k výše uvedeným odborným výsledkům, pedagogické práci, publikačním výstupům a ohlasům si dovoluji vyslovit přesvědčení, že úroveň vědecké práce doc. Miroslavy Bartoňové zcela odpovídá požadovaným standardům pro jmenování vysokoškolskou profesorkou pro obor speciální pedagogika na Univerzitě Komenského v Bratislavě.

V Brně, 1. 9. 2014

prof. PhDr. Evžen Řehulka, CSc.
Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity
Brno, Česká republika